TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2006. gada 6. aprīlī *

Lieta C-410/04

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Tribunale amministrativo regionale per la Puglia* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2004. gada 22. jūlijā un kas Tiesā reģistrēts 2004. gada 27. septembrī, tiesvedībā

***Associazione Nazionale Autotrasporto Viaggiatori* (*ANAV*)**

pret

***Comune di Bari*,**

***AMTAB Servizio SpA*.**

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs P. Janns [P. *Jann*], tiesneši H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*] (referents), K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*] un E. Levits,

* Tiesvedības valoda — itāļu.

ģenerāladvokāts L. A. Hēlhuds [*L. A. Geelhoed*],
sekretāre M. Fereira [*M. Ferreira*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2005. gada 27. oktobrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Associazione Nazionale Autotrasporto Viaggiatori* (*ANAV*) vārdā — C. Kolapinto [*C. Colapinto*], *avvocato*,

— *Comune di Bari* vārdā — R. Verna [*R. Verna*], B. Kapruci [*B. Capruzzi*] un R. Čofi [*R. Cioffi*], *avvocati*,

— *AMTAB Servizio SpA* vārdā — Dž. Notarnikola [*G. Notarnicola*] un V. Kaputi Džambrengi [*V. Caputi Jambrenghi*], *avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā — I. M. Bragulja [*I. M. Braguglia*], pārstāvis, kam palīdz Dž. Fjengo [*G. Fiengo*], *avvocato dello Stato*,

— Vācijas valdības vārdā — K. Šulce-Bāra [*C. Schulze-Bahr*], pārstāve,

— Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*], pārstāvis,

— Polijas valdības vārdā — T. Novakovskis [*T. Nowakowski*], pārstāvis,

— Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Lūiss [*X. Lewis*] un D. Rekja [*D. Recchia*], pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus tiesas sēdē 2006. gada 12. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par EKL 43., 49. un 86. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums tika izteikts tiesvedībā *Associazione Nazionale Autotrasporto Viaggiatori* [Valsts sabiedriskā transporta asociācija] (turpmāk tekstā — "*ANAV*") pret *Comune di Bari* [Bari komūna] un *AMTAB Servizio SpA* (turpmāk tekstā — "*AMTB Servizio*") par līguma piešķiršanu *AMTB Servizio* sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanai šīs komūnas teritorijā.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

3 EKL 43. pants nosaka:

"Ievērojot še turpmāk izklāstītos noteikumus, aizliedz ierobežojumus kādas dalībvalsts pilsoņu brīvībai veikt uzņēmējdarbību citā dalībvalstī. [..]

Brīvība veikt uzņēmējdarbību ietver tiesības sākt un izvērst darbības kā pašnodarbinātām personām, kā arī dibināt un vadīt uzņēmumus, jo īpaši sabiedrības, kas definētas 48. panta otrajā daļā, ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādus saviem pilsoņiem paredz tās valsts tiesību akti, kurā notiek šī uzņēmējdarbība, ņemot vērā šā Līguma nodaļu par kapitālu."

4 EKL 46. pants paredz:

"1. Šī nodaļa un saskaņā ar to veiktie pasākumi neliedz piemērot tādus normatīvus un administratīvus aktus, kas sabiedriskās kārtības, valsts drošības vai veselības aizsardzības interesēs ārvalstniekiem paredz īpašu režīmu.

2. Padome saskaņā ar 251. pantā minēto procedūru pieņem direktīvas, lai koordinētu iepriekš minētos noteikumus."

5 EKL 49. panta pirmā daļa paredz:

"Kā paredz še turpmāk izklāstītie noteikumi, Kopienā aizliedz pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojumus to dalībvalstu pilsoņiem, kas veic uzņēmējdarbību kādā Kopienas valstī, bet sniedz pakalpojumus citas dalībvalsts personai."

6 EKL 86. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"Attiecībā uz publiskiem uzņēmumiem un uzņēmumiem, kam dalībvalstis piešķīrušas īpašas vai ekskluzīvas tiesības, dalībvalstis nedz ievieš, nedz uztur spēkā tādus pasākumus, kas ir pretrunā šim Līgumam, jo īpaši noteikumiem, kas ietverti 12. pantā un 81. līdz 89. pantā."

Valsts tiesiskais regulējums

7 Kas attiecas uz Itālijas tiesību aktiem — 2003. gada 30. septembra dekrēta-likuma Nr. 269 14. pants, kas nosaka steidzamus noteikumus attīstības veicināšanai un

valsts finanšu darbības korekcijai (*GURI* Nr. 229 2003. gada 2. oktobra parastais papildinājums, turpmāk tekstā — "dekrēts-likums Nr. 269/2003"), ir grozījis 2000. gada 18. augusta likumdošanas dekrēta Nr. 267 113. pantu, kurā ietverts likumu par vietējo organizāciju struktūru konsolidētais teksts (*GURI* Nr. 227 2000. gada 28. septembra parastais papildinājums, turpmāk tekstā — "likumdošanas dekrēts Nr. 267/2000"). Šā dekrēta 113. panta 5. punkta jaunā redakcija paredz:

"Pakalpojumu sniegšana notiek atbilstoši nozaru tiesiskajam regulējumam un ievērojot Eiropas Savienības tiesisko regulējumu, pakalpojumu līgumus piešķirot:

a) kapitālsabiedrībām, kas izvēlētas ar publiska konkursa procedūras palīdzību;

b) jaukta (publiska un privāta) kapitāla sabiedrībām, kuru privātie akcionāri tiek izvēlēti ar publiska konkursa procedūras palīdzību, kas garantē valsts un Kopienu tiesiskā regulējuma ievērošanu konkurences jomā atbilstoši vadlīnijām, ko kompetentās iestādes ietvērušas īpašos tiesību aktos vai apkārtrakstos;

c) pilnībā publiska kapitāla sabiedrībām, ar nosacījumu, ka pašvaldība vai iestādes, kam pieder akciju kapitāls, veic kontroli pār sabiedrību, kas ir tāda pati kā kontrole pār pašas dienestiem, un ka šī sabiedrība savas darbības lielāko daļu veic kopā ar iestādi vai iestādēm, kas to kontrolē."

Pamata prāva un prejudiciālais jautājums

8 Atbilstoši iesniedzējtiesas lēmumam *AMTAB Servizio* ir akciju sabiedrība, kuras akciju kapitāls pilnībā pieder Bari komūnai un kuras vienīgā darbība ir sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšana šīs komūnas teritorijā. Bari komūna pilnībā kontrolē minēto sabiedrību.

9 Atbilstoši šim pašam lēmumam *ANAV* uz statūtu pamata pārstāv uzņēmumus, kas sniedz valsts un starptautiskos transporta, ceļojumu, kā arī transporta pakalpojumiem pielīdzināmus pakalpojumus un šajā statusā nodrošina tostarp efektīvu pilsētas un piepilsētas sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu to sabiedrību interesēs, kas nodrošina šos pakalpojumus.

10 Ar 2003. gada 17. jūlija lēmumu Bari komūna uzsāka publiska konkursa procedūru, lai noslēgtu līgumu par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu šīs komūnas teritorijā.

11 Pēc likumdošanas dekrēta Nr. 267/2000 113. panta 5. punkta grozījumiem, kas izdarīti ar dekrēta-likuma Nr. 269/2003 14. pantu, Bari komūna ar 2003. gada 9. oktobra lēmumu atteicās no šīs konkursa procedūras.

12 Ar 2003. gada 18. decembra lēmumu minētā komūna piešķīra līgumu par šo pakalpojumu sniegšanu laika posmā no 2004. gada 1. janvāra līdz 2012. gada 31. decembrim tieši *AMTAB Servizio*.

13 Ar prasību, par ko tika paziņots 2004. gada 1. martā un kas celta *Tribunale amministrativo regionale per la Puglia* [Apūljas Regionalā administratīvā tiesa] 2004. gada 9. martā, *ANAV* lūdza atcelt minēto lēmumu, kā arī visus turpmāk pieņemtos vai saistītos aktus, jo tie pārkāpj Kopienu tiesības un it īpaši EKL 3., 16., 43., 49., 50., 51., 70.–72., 81., 82., 86. un 87. pantu.

14 Ņemot vērā šos argumentus, *Tribunale amministrativo regionale per la Puglia* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

"Vai likumdošanas dekrēta Nr. 267/2000 113. panta 5. punkts, ko groza dekrēta-likuma Nr. 269/2003 14. pants, ir saderīgs ar Kopienu tiesībām un it īpaši ar pārskatāmības un brīvas konkurences nodrošināšanas pienākumu, ko paredz EKL [43.], 49. un 86. pants, ciktāl tajā pašvaldībai nav noteikta izvēles brīvības robeža, izvēloties starp dažādām metodēm publisko pakalpojumu līgumu piešķiršanai un it īpaši starp līguma piešķiršanu ar publiska konkursa procedūras palīdzību un tiešu līguma piešķiršanu konkrētai sabiedrībai, ko šī iestāde pilnībā kontrolē?"

Par prejudiciālo jautājumu

15 Ar savu jautājumu iesniedzējtiesa pēc būtības jautā, vai Kopienu tiesības, it īpaši pārskatāmības un brīvas konkurences nodrošināšanas pienākums, ko paredz

EKL 43., 49. un 86. pants, nepieļauj valsts tiesisko regulējumu, tādu kāds šajā gadījumā ir pamata prāvā, kurā pašvaldībai nav noteikta izvēles brīvības robeža, izvēloties starp dažādām publisko pakalpojumu līgumu piešķiršanas metodēm, it īpaši starp līguma piešķiršanu ar publiska konkursa procedūras palīdzību un tiešu līguma piešķiršanu konkrētai sabiedrībai, kuras kapitāls ir pilnībā šās iestādes kontrolē.

16 No pamata lietas materiāliem izriet, ka sabiedriskā transporta pakalpojumi Bari komūnas teritorijā vismaz daļēji tiek apmaksāti, lietotājiem pērkot transporta biļetes. Šis apmaksas veids ir raksturīgs publisko pakalpojumu koncesijām (2005. gada 13. oktobra spriedums lietā C-458/03 *Parking Brixen*, Krājums, I-8612. lpp., 40. punkts).

17 Netiek apstrīdēts, ka publisko pakalpojumu koncesijām nav piemērojama Padomes 1992. gada 18. jūnija Direktīva 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu publisko pakalpojumu līgumu piešķiršanai (OV L 209, 1. lpp.) (iepriekš minētais spriedums lietā *Parking Brixen*, 42. punkts). Šo direktīvu nomainīja Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīva 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.), kuras 17. pants skaidri paredz to, ka šī direktīva nav piemērojama pakalpojumu koncesijām.

18 Neskatoties uz to, ka Direktīva 92/50, ko aizvieto Direktīva 2004/18, publisko pakalpojumu koncesiju līgumiem nav piemērojama, pašvaldībām, noslēdzot šos līgumus, tomēr vispār ir jāievēro EK līguma pamatnoteikumi un it īpaši diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma princips (šajā sakarā skat. 2000. gada 7. decembra spriedumu lietā C-324/98 *Telaustria* un *Telefonadress*, *Recueil*, I-10745. lpp., 60. punkts; 2005. gada 21. jūlija spriedumu lietā C-231/03 *Coname*, Krājums, I-7287. lpp., 16. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Parking Brixen*, 46. punkts).

19 Līguma noteikumi, kas ir īpaši piemērojami publisko pakalpojumu koncesijām, ietver tostarp EKL 43. un 49. pantu (iepriekš minētais spriedums lietā *Parking Brixen*, 47. punkts).

20 Tāpat kā diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma princips, arī vienlīdzīgas attieksmes pret konkursa dalībniekiem princips ir piemērojams publisko pakalpojumu koncesijām, pat ja nepastāv diskriminācija pilsonības dēļ (iepriekš minētais spriedums lietā *Parking Brixen*, 48. punkts).

21 Vienlīdzīgas attieksmes princips un diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma princips ietver tostarp pārskatāmības pienākumu, kas ļauj koncedējošajai pašvaldībai nodrošināt šo principu ievērošanu. Šis minētajai iestādei saistošais pārskatāmības pienākums nozīmē garantēt adekvātu publicitāti jebkuram potenciālam pretendentam, tādējādi ļaujot īstenot konkurenci attiecībā uz pakalpojumu koncesijām, kā arī kontrolēt piešķiršanas procedūru objektivitāti (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Teleaustria* un *Telefonadress*, 61. un 62. punkts).

22 Parasti pilnīga konkurences neīstenošana tādas publisko pakalpojumu koncesijas piešķiršanas gadījumā, kāda ir pamata prāvā, nav saderīga ar EKL 43. un 49. panta prasībām un vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas un pārskatāmības principiem (iepriekš minētais spriedums lietā *Parking Brixen*, 50. punkts).

23 Turklāt no EKL 86. panta 1. punkta izriet, ka dalībvalstis nevar atstāt spēkā tādus valsts tiesību aktus, kas ļauj piešķirt publisko pakalpojumu koncesijas, neīstenojot konkurenci, jo, šādi piešķirot, tiek pārkāpts EKL 43. vai 49. pants vai vienlīdzīgas attieksmes, nediskriminācijas un pārskatāmības principi (iepriekš minētais spriedums lietā *Parking Brixen*, 52. punkts).

24 Tomēr publisko pakalpojumu koncesiju jomā EKL 12., 43. un 49. pantā minēto noteikumu, kā arī vispārīgo principu, kas ir šo noteikumu īpašā izpausme, piemērošana nav iespējama, ja pašvaldības, kas piešķir koncesiju, veiktā kontrole pār koncesionāru ir tāda pati kā tā, ko šī pašvaldība veic pār saviem dienestiem, un ja vienlaikus šis koncesionārs īsteno lielāko savas darbības daļu kopā ar iestādi, kura to kontrolē (iepriekš minētais spriedums lietā *Parking Brixen*, 62. punkts).

25 Valsts tiesību akti, kuru tekstā ir pārņemti nosacījumi, kas minēti iepriekšējā punktā, kā arī likumdošanas dekrēta Nr. 267/2000 113. panta 5. punkts, ko groza dekrēta-likuma Nr. 269/2003 14. pants, principā ir saderīgi ar Kopienu tiesībām, precizējot, ka šo tiesību aktu interpretācijai tāpat ir jābūt saderīgai ar Kopienu tiesību prasībām.

26 Ir jāprecizē, ka, tā kā šī ir atkāpe no vispārīgiem Kopienu tiesību noteikumiem, abi šī sprieduma 24. punktā minētie nosacījumi ir jāinterpretē šauri un ka personai, kas atsaucas uz ārkārtējiem apstākļiem, kuri attaisno šo atkāpi, ir jāpierāda, ka tie patiešām pastāv (skat. 2005. gada 11. janvāra spriedumu lietā C-26/03 *Stadt Halle* un

RPL Lochau, Krājums, I-1. lpp., 46. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Parking Brixen*, 63. punkts).

27 Saskaņā ar rakstveida apsvērumiem, ko Tiesā iesniedza *AMTAB Servizio*, 2002. gada 27. decembrī Bari komūna nolēma nodot 80 % akciju, kas tai piederēja sabiedrības kapitālā, un 2004. gada 21. maijā nolēma šajā sakarā uzsākt konkursa procedūru, lai atlasītu vairākuma privātakcionāru. Tiesā *ANAV* apstiprināja šo informāciju tiesas sēdes laikā.

28 Tomēr tās pašas tiesas sēdes laikā Bari komūna apgalvoja, ka tā nolēma nenodot to akciju daļu, kas ietilpst *AMTAB Servizio* kapitālā. 2005. gada 13. janvārī tā nolēma neizpildīt savu iepriekšējo lēmumu un vairs šo sabiedrību neprivatizēt. Šis lēmums netika iesniegts kopā ar iesniedzējtiesas lietas materiāliem, jo tas pieņemts pēc lēmuma lūgt prejudiciālu nolēmumu pieņemšanas.

29 Jautājums par to, vai Bari komūna paredz atvērt *AMTAB Servizio* kapitālu privātajiem akcionāriem, ir jāizvērtē minētajai tiesai, nevis Kopienu Tiesai. Tomēr, lai sniegtu šai tiesai lietderīgu padomu, kas ļautu izspriest izskatīšanai saņemto lietu, ir jāveic turpmāk minētie precizējumi.

30 Ja pamata prāvā esošā attiecīgā līguma spēkā esamības laikā *AMTAB Servizio* kapitāls tiktu atvērts privātiem akcionāriem, valsts līgums būtu uzskatāms par piešķirtu uzņēmumam ar jauktu (privātu un publisku) kapitālu, neradot konkurenci, kas apdraudētu Kopienu tiesību noteikto mērķu sasniegšanu (šajā sakarā skat. 2005. gada 10. novembra spriedumu lietā C-29/04 Komisija/Austrija, Krājums, I-9705. lpp., 48. punkts).

31 Privātuzņēmuma dalība — pat mazākuma dalība — tās sabiedrības kapitālā, kurā dalība ir arī koncedējošajai pašvaldībai, jebkurā gadījumā izslēdz šīs pašvaldības iespēju kontrolēt šo sabiedrību tādā veidā, kādā tā kontrolē pašas dienestus (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Stadt Halle* un *RPL Lochau*, 49. punkts).

32 Līdz ar to, ja koncesionāre sabiedrība ir sabiedrība, kura vismaz daļēji ir atvērta privātajam kapitālam, to nevar uzskatīt par pašvaldības dienesta "iekšējo" pārvaldes vienību, kuras šādas sabiedrības kontrolē (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Coname*, 26. punkts).

33 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka EKL 43., 49. un 86. pants, kā arī vienlīdzīgas attieksmes, diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma un pārskatāmības principi neaizliedz valsts tiesisko regulējumu, kas ļauj pašvaldībai piešķirt publisko pakalpojumu līgumu tieši konkrētai sabiedrībai, kuras kapitāls tai pilnībā pieder, ar nosacījumu, ka pašvaldība šo sabiedrību kontrolē tāpat kā savus dienestus un ka šī sabiedrība veic lielāko savas darbības daļu kopā ar pašvaldību, kurai pieder tās kapitāls.

Par tiesāšanās izdevumiem

34 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

EKL 43., 49. un 86. pants, kā arī vienlīdzīgas attieksmes, diskriminācijas pilsonības dēļ aizlieguma un pārskatāmības principi neaizliedz valsts tiesisko regulējumu, kas ļauj pašvaldībai piešķirt publisko pakalpojumu līgumu tieši konkrētai sabiedrībai, kuras kapitāls tai pilnībā pieder, ar nosacījumu, ka pašvaldība šo sabiedrību kontrolē tāpat kā savus dienestus un ka šī sabiedrība veic lielāko savas darbības daļu kopā ar pašvaldību, kura to kontrolē.

[Paraksti]